

NewOpera CO
PRESENTERAR

FAMILJEN

EN AVSLÖJANDE NYOPERA I TVÅ AKTER

PÅ SCEN:

CELLO, SÅNG **EMMA AUGUSTSSON**

GITARR, SÅNG, SLAGVERK, ELEKTRONIK **MAGNUS BOQVIST** • SÅNG **SOFIA MY FRYKLUND**

SÅNG, SAXOFON, BASKLARINETT, ELEKTRONIK **LISEN RYLANDER LÖVE**

SÅNG **ERIC RUSCH** • PIANO, SÅNG **NIKLAS RYDÉN** • VIOLIN, SÅNG, ELEKTRONIK **KARIN WIBERG**

BAKOM SCEN:

LIBRETTO OCH MUSIK **NIKLAS RYDÉN** • REGI **EVA INGEMARSSON**

SCEN OCH PROJEKTION **KIM JOHANSSON** • KOSTYM **KARIN JATTA** • LJUS **VIKTOR WENDIN**

LJUD **PÅR BENGTTSSON** • RÖSTCOACH **ANN SÖDERGREN** • FOTO **NADIM ELAZZEH**

PARKLJUD **KLANKBEELD (FREESOUND.ORG)** • PRODUKTION **POSSIBILITAS**

FÖRORD

av Susanna Martelin

Mitt barn föddes för tre år sedan. Samma kväll som hon kom blev också jag till igen, omedelbart och obändigt omvandlad. Samtidigt som förändringen var ögonblicklig var den också något som tog tid i anspråk. Det tog tid att vänja sig, tid att växa i och förstå sin nya roll. Att göra föräldraskapet till sitt eget. Jag är inte en färdig förälder. Det blir ingen någonsin. Jag är just nu bara lite mindre vettskrämd och lite mer trygg. Allt med att vara förälder är superlativ: roligaste, svåraste, underbaraste, tuffaste, härligaste, tråkigaste.

Tillsammans med barnet och hennes pappa har jag en familj. Vi är en familj. Samtidigt funderar jag: vad är egentligen en familj? Förutom att jag är mamma är jag också dotter och syster och moster och kusin och...

Familjen. En samling människor som valt och inte valt varandra. Människor som är släkt och inte är släkt med varandra. Förhoppningsvis är familjen en aktiv handling; älskande, närvarande, stöttande, skrattande. Så är den tyvärr ofta också dövande, sövande, krävande, kvävande.

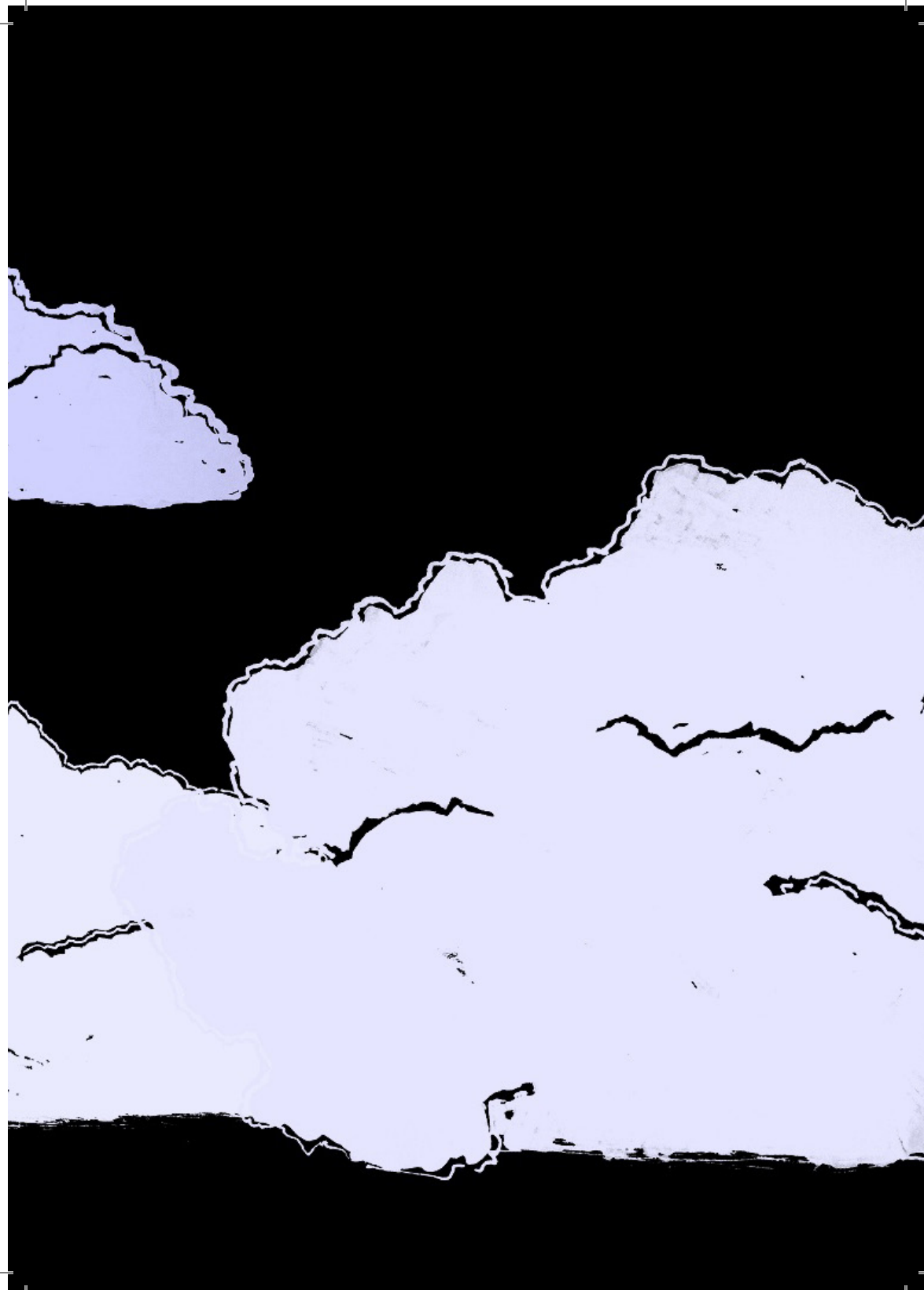
En del växer upp utan familj. Får istället med sig ett hål som är svårt att fylla.

Våra roller upphör aldrig. Även efter det att mina föräldrar är borta kommer jag att vara deras dotter. Föräldern som mister sitt barn kommer ändå alltid att vara förälder.

Fokus i den här föreställningen ligger bland annat på den ovana föräldern och det lilla barnet. Vardagen. Livspusslet. Den ständigt pågående metamorfosen: föräldrablivandet. Det lilla barnets mödosamma färd ut i den stora världen.

Välkommen till **Familjen**.

AKT I

1 RÄNTAN

En mamma, pappa och en två månaders baby. Samtidigt som de byter blöja, smörjer in och klär på, pratar de om banken, att de har förhandlat ned räntan, och fått nya lån till takreoveringen.

2 BOWLINGKLOTET

En berättelse där kören och en kvinna skapar en graviditet. Kvinnan börjar må illa, blir trött, får en enorm mage och undrar hur barnet skall kunna komma ut. Kören sjunger om hur en förlossning går till.

3 KLOKA FRÅGOR

Ett knippe frågor om livet, världen och olika fenomen runtomkring oss, på det förvånansvärt kloka och filosofiska sätt barn funderar över världen.

4 GULT OCH BEHAGFULLT LJUST

Två män sjunger om undret. Om hur det nyfödda barnet ligger där, i det gula ljuset bakom en gardin. Om det livets mirakel som detta faktiskt är.

5 MORGONKAOS

En stressig kör ackompanjerar mamman som berättar om en helt vanlig dag – ett osannolikt och kaotiskt vardagskaos som måste sys ihop från tidig morgon till sen kväll.

6 JAG SKRIVER I SANDEN

En ballad om hur livet fått en självklar mening med barnen.

7 BABYBLUES

En kvinna berättar om allt som kletar och rinner när man fött ett barn. Mjök, blod, svett och tårar. Avslutas med en kör om de floder som rinner ur nyblivna mödrar.

8 SKILSMÄSSOGRÄLET

Ett par grälar i köket om hur meningslöst och grått allt blivit. Om dålig sex. Om för mycket alkohol. Deras barn kommer in och

undrar om de ska skilja sig. Varför måste de bråka så mycket?

9 SJUKSKRIVEN

En man berättar om trötthet, yrsel, att han är sjukskriven för utbrändhet. En röst kommer in och undrar om han verkligen tar det lugnt. Det blir en duett som leder till att mannen slutligen tar sin situation på allvar.

10 BANANMAGEN

En pappa och ett barn som ska lägga sig. Vill hon ha något mer att äta innan de borstar tänderna? Nej, det vill hon inte, men sen kan hon inte somna och vill ha banan ändå. Hon får till sist sin banan. Om att välja sina strider.

11 DU LYSSNAR JU INTE

Ett barn berättar massa viktiga saker för pappa. Men han är i sin egen värld, läser tidningen, jobbar, sover... Han anklagas för att göra barnet illa. Men han försvarar sig. Pappan tycker han blir en bättre förälder om han också får ta hand om sig själv.

12 GRÄNSER OCH HOT

Föräldrar ropar förbud och hot till barnen: "Gör inte så, och inte så. Om du inte slutar får du inte..." En kör undrar vad alla dessa tomma hot gör för nytta?

13 JAG TYCKER INTE OM ER SON

Två kvinnor. Den ena säger det förbjudna: "Jag tycker inte om er son! Han är äcklig och han förstör för alla andra!"

VÄGEN TILL URPREMIÄR

av Niklas Rydén

För sju år sedan diskuterade NewOpera CO nya projekt. De flesta av oss hade småbarn och några arbetade med föräldrautbildning. Då föddes idén att göra en nyopera om småbarnstiden, livspusslet och olika syn på barnuppfostran.

Vi pratade om supernannys, trender, nyauktoritära metoder, och om att barnens eget perspektiv och behov så ofta glöms bort när det kommer nya läror och påbud. Som förälder är det lätt att känna att man gör fel när man läser om alla solskensfamiljer i bloggar och sociala medier.

Berättelserna

Det tog fyra år innan vi hade finansieringen klar. Under våren 2014 samlade jag idéer och berättelser till librettot. I perioder levde jag nära några föräldrar och deras barn, var med på dagis, i skolan och deltog i föräldrautbildningar. Jag ordnade hearings, talade med experter och läste bloggar. Ur denna process utkristalliserades ett antal teman och frågeställningar. De handlar om gränser/frihet, ordning/kaos, närvaro i kommunikation, anknytningsproblem, graviditet/förlossning/nybliven förälder, om onödiga hot och principer. Och om föräldrarollen, relationer, rädslor, trauman och livsöden. Men kanske framförallt om vad det är att vara förälder.

Vi beslutade oss för att inte beskriva detta i en berättelse om en viss familj, utan istället låta materialet bilda en kedja av korta berättelser, en serie mininoveller. Dessa skulle skildra vardagliga berättelser och situationer, inre tillstånd och fantasier, dramatiska öden, eller vara en poetisk eller absurd förhöjning. I monologer, dialoger, ensembler och körer.

Alla historierna har sin bakgrund i verkligheten. Två av dem har hämtat idé, formuleringar och perspektiv från en blogg där ett föräldraskap i vardande beskrivs på ett personligt och gripande vis. Texterna är skrivna av en före detta medarbetare i NewOpera CO, författaren, kulturprojekt-

ledaren och bloggaren Susanna Martelin, som även skrivit förordet till detta program.

Librettot

Jag skrev librettot under ett år med början oktober 2014. Det blev drygt sextio små dramatiska berättelser. Under 2015 prövade vi dem i olika kombinationer, arbetade med skådespelare som läste för publik och fick reaktioner. Vi ändrade, redigerade, strök, träffade dramaturger, gjorde genusgenomlysning, bytte kön på rollgestalterna, strök och ändrade igen, och till sist fanns ett femtiotal berättelser kvar. Av dem är tjugosex nu med i Familjen.

Berättelserna har kondenserats, analyserats och ändrats utifrån ett talspråkligt och rytmiskt perspektiv för att förbereda dem till att bli musik. När musiken väl skrevs kortades många texter ytterligare.

Det ursprungliga librettot är en dramatisk text som mycket väl skulle kunna användas som manus i en teateruppsättning.

Sången och texten

NewOpera CO har som vision att hitta en naturlig och talnära sångstil som lyfter de ord som sjungs och samtidigt håller musikalisk nivå. Därför söker vi sångare som inte använder operateknik eller musikalstil, men som ändå kan läsa och förstå komplexa notbilder.

Syftet är att skapa musikdramatik som

har ett vardagligt tilltal, där texten hörs, och som samtidigt utmanar konventioner och prövar nya vägar. Melodier skrivs utifrån en talspråklig läsning och rytmik, med den rytm och melodi texten har när man pratar den.

NewOpera CO har en fortlöpande diskussion om hur texten hörs och når fram. I Familjen är det många scener med stämsång. Ibland är det då svårt att höra texten. Om det blir nödvändigt kommer vi att använda textmaskin.

En utmaning och tillgång är att de sångare vi använder har personliga röster med egen klang och stil. Det är helt annorlunda än i klassisk opera.

Vi experimenterar med sångregister. Eftersom vi eftersträvar en talnära klang hamnar vi lätt i ett begränsat register om ungefär en oktav. Hur vi kan gå emot detta, och sjunga i mer obekväma lägen, är ett ständigt provande i processen

Musiken

I grunden finns en idé om att skriva komponerad, noterad musik, som inte är som klassisk eller nutida konstmusik i sitt tilltal. Det handlar om att hämta inspiration från andra genrer, som kabaret eller popmusik, men också om att hitta alternativ till det upphöjda, förfinade och förkonstlade, som präglar mycket västerländsk konstmusik, utan att för den skull överge allvaret och djupet.

Målet i arbetet med musiken är att den inte ska ställa sig i vägen för det som berättas, orden ska höras och lyftas. Men musiken ska ändå gestalta, tolka, kommentera och beröra

Alla korta scener i Familjen har fått sin egen musikaliska uttolkning, med olika stil och form. Det finns ingen fast musikensemble som binder ihop scenerna med ett konsekvent "sound". Istället är det ljudkompositioner med parkljud och elektroniska ljud som fungerar som mellanakter.

Ensemblen som spelar i Familjen är ibland en kammarkvintett, ibland basklarinet och piano, ibland en ensam elgitarr och flera scener framförs à capella, med bara röster.

Formen

Familjen är en sekvens korta historier. De berättas någonstans där främlingar är tillsammans, och där olika personer reser sig och berättar något för de andra. Ibland ställer någon en fråga, ibland reagerar hela gruppen på det som sägs.

I vår uppsättning har vi valt en stadspark. Där möts människor, där börjar de prata och berätta saker för varandra och diskutera olika fenomen.

Eftersom varje scen är en egen berättelse finns inga fasta roller. Istället får alla sju i ensemblen en helt ny roll varje gång de är på scenen. Samtidigt återkommer teman, frågeställningar och perspektiv, och kanske fäster de vid den som framför dem. De sju karaktärerna i parken blir bärare av var sitt knippe minnen och berättelser.

Slutligen

Det har varit en lång resa mot färdig föreställning. Och svårt att veta hur man arbetar i en form med så många korta berättelser. Eva Ingemarsson har varit ett stöd redan från början och fungerat som dramaturg, men också arbetat med casting, musik och iscensättning. Till vår hjälp har vi haft ett team där Johanna Larsson, Lena Fridell och Lisa Lindén bidragit med dramaturgisk och idémässig kunskap och där så småningom Kim Johansson, Karin Jatta, Viktor Wendin och Pär Bengtsson tillkommit med sina perspektiv, liksom sångpedagogen Anne Södergren som arbetat med våra röster.

Vi har haft en öppen process med mer än tio offentliga visningar och efterföljande publiksamtal i Göteborg och Stockholm. Under 2015 läste vi texten, och under 2016 presenterades musiken.

Flera enskilda har funnits med när vi samlade berättelser och funderade över vad som borde vara med i en opera om familjen. My Engström Renman och hennes familj har stått för stöd och inspiration, liksom Sofia My Fryklund, som också är med på scen.

Under 2015 var det skådespelarna Sara Ahlberg och Johan Örjefelt som lät oss möta texten till Familjen för första gången,

ibland inför publik. De bidrog med stort engagemang och kunskap i samtal kring texterna och vad de berättar.

Det är spännande att mötas i en ny ensemble, både musikaliskt och personligt. Människor med olika bakgrund och åldrar ska bli en grupp. I Familjen är alla artisterna på scenen musikkonstnärer med en egen praktik. Under arbetet har alla bidragit med avgörande synpunkter och tagit över specifika musikinnsatser. Det finns ett stort gemensamt ansvarstagande för verket och dess tillblivelse.

Att alla musiker står på scenen som sångare kräver också ett stort mod. Både vad gäller den egna rösten och den sceniska aktionen.

Parkljuden i mellanakterna kommer från "klankbeeld" som generöst delat dem på freesound.org. Ljuden är bearbetade av

Niklas Rydén, med elektroniska tillägg av Magnus Boqvist.

Sedan början av året (2016) samarbetar NewOpera CO med Possibilitas, ett produktionsbolag som arbetar med att lyfta och föra fram musik, scenkonst, artister i Göteborg. Deras stöd och engagemang har haft stor betydelse för att vi har kunnat genomföra projektet.

Det gäller också Atalante där Petra Landström gjort layouten till Familjen, och där Cecilia Suhaid Gustafsson och Tomas Persson Carlberg varit ett viktigt stöd.

Självklart har också mina egna erfarenheter av barndom, föräldrar, familj, relationer och barn bidragit. Det är en rikedom att leva ett liv i olika åldrar. Och det finns många historier att berätta.

Niklas Rydén

NYOPERAMANIFESTET

- Att utgå från moderna dramatiska berättelser, gärna med en vardaglig ton.
 - Att all dialog skall sjungas.
 - Att texten skall vara enkel att höra.
 - Att inte använda operateknik utan sjunga med teknik och klang som ligger närmare det talade språkets.
 - Att det finns ett växelspel mellan arior och recitativ.
-

AKT II

14 **DET BRINNER**

Ett föräldrapar ser att det brinner i skogen utanför huset. Elden närmar sig snabbt. Barnet är på dagis. De samlar i panik lite saker, mest barnets, och måste snart fly ut. Huset brinner ner.

15 **INTE RÄTTVIST**

En pappa berättar om hur konstigt det är att man förväntas klara något så svårt som föräldrarollen utan utbildning. Han berättar om när han kastade undan sin tvååriga son som just dunkat sin lillasyster i huvudet. Han känner skuld.

16 **DANMARKSRESAN**

En kvinna berättar att hon ska åka till Danmark för att bli med barn. Hennes inre ifrågasättande röst, kören, undrar om hon inte kunde ordnat allt på ett "normalt" sätt. De är elaka och konservativa, men till sist är de kanske ändå på hennes sida.

17 **VI, DÄR, NU**

Om den magiska närvaron i nuet vi möter i olika situationer tillsammans med barn. Hur denna samvaro krymper världen till just det den faktiskt är.

18 **DIAGNOSEN**

En mor och far diskuterar om fördelar och nackdelar med en eventuell diagnos på deras dotter som har stora sociala problem, kanske autism. Det ifrågasätts varför det är så populärt med diagnoser och medicinering. Sen berättas om allt stöd man faktiskt kan få med diagnosen.

19 **BARA EN MÅNAD GAMMAL**

En pappa berättar hur han fann sin fru död i hemmet när deras barn bara var en månad gammalt.

20 **DE BARA AMMAR**

En pappa känner sig utanför den fina relation mamman och den nyfödde har. Hon bar barnet under graviditeten. Nu är

det hon som ammar. Hon är hemma med barnet, han jobbar. Hon menar att han är precis lika viktig för både henne och barnet.

21 **SADISTISK MAT**

En scen där en ensamstående mamma, som uppenbarligen inte mår så bra, tvingar sitt lilla barn att äta kall potatis och fisk, samtidigt som hon drömmer sig bort till en resa till Rivieran. Till ett liv där hon är sedd.

22 **DE ONDA BARNEN**

Fyra verser om barn som gör otroligt dåliga saker mot djur, klasskamrater, fröken och skolan. Barn är inte alltid så gulliga...

23 **INGEN METOD**

Här sjunger kören om massvis med saker föräldrar bör vara bra på. Ofta ganska motsägelsefulla. Sen undrar föräldrarna om det inte finns en metod. Nej, säger kören, det finns ingen metod. Sen kommer ännu fler saker föräldrar bör vara bra på.

24 **KORGEN I SKOGEN**

En pressad mamma med en åtta månaders baby drömmer sig bort i fantasier om att det kanske hade varit bättre om barnet inte fötts. Fantasierna eskalerar och hon gör sig i fantasin av med barnet. Men sen kommer mormor på besök och allt är som vanligt igen.

25 **NÄR JAG VAR LITEN**

Kören undrar om de vuxna i parken inte kan berätta hur det var när de själva var små. Då strömmar korta berättelser fram. Mörka minnen, ljusa stunder. Kören kommer tillbaks, och menar att livet är både vackert och hemskt. Precis som barndomen.

26 **DU ÄR ALDRIG BLOTT EN ENDA SANNING**

Kören gör en avslutande betraktelse över scenen innan och konstaterar att livet alltid har både en mörk och en ljus sida. Du är aldrig blott en enda sanning.

Detta är **FAMILJEN**

Emma Augustsson CELLO OCH SÅNG
Ursprungligen från Hedared i Västergötland men bor nu växelvís i Stockholm och Göteborg. Känner sig hemma i alla möjliga genrer, från nykomponerad kammarmusik, jazz och improvisationsmusik till den egna visorkestern Emma och Gänget och den simhallsbaserade performancegruppen Aquartet. Emma gör sin första produktion med NewOpera CO. Återkommande familjesituation: Slutar med sötsaker och firar med chips!

Pär Bengtsson LJUD
Har jobbat som ljudtekniker/scientekniker på Atalante sedan 2003. Gör även frilansjobb när tiden tillåter, bland annat på Kolhusteatern i Hälleforsnäs. Utbildad ljudtekniker på Studium i Göteborg. Har varit inblandad i alla NewOpera CO:s tidigare uppsättningar. Återkommande familjesituation: När jag småsvettig lyckats lämna båda barnen på dagis och inser att regnkläderna är kvar hemma.

Magnus Boqvist GITARR, SÅNG, SLAGVERK, ELEKTRONIK
Musiker med slagverk som huvudinstrument. Komponerar och arbetar som musiker i många olika sammanhang, bland annat med Niki and the Dove och Timo Räisänen. Har tidigare medverkat i NewOpera CO:s Uppvind. Magnus gör ofta sin egen müsli och äter extremt sena middagar.

Sofia My Fryklund SÅNG
Mamma, maka, musiker från Stockholm som 1999 flyttade till Göteborg för studier på Högskolan för konst och musik. Sofia har till största delen ägnat sig åt jazz och pop. Släppt en skiva med eget material i duon Bells and Arrows och sjunger i nybildade trion Plainfield. Är även sång- och musikdramapedagog. Har tidigare medverkat i NewOpera CO:s Vi i Villa och Cirkus. Sofia vadar vardagligen i lego.

Eva Ingemarsson REGI OCH KOREOGRAFI
En av grundarna till scenen Atalante, där hon driver eget danskompani. Eva producerar kontinuerligt nya verk i olika sammanhang och i samarbeten med konstnärer från olika genrer. Också aktuell med dansföreställningen Zerkalo. Har tidigare regisserat New Opera CO:s Cirkus och Sånglösa. Eva läser Alice Millers dystra barndomsskildringar.

Karin Jatta KOSTYM
Har omvandlat en hattfabrik till ett hattmuseum i Borlänge och frilansat som designer. Atalante är hennes "hemmascen" och hon har medverkat i mer än femton produktioner. Driver egen studio i Stockholm (Jattas Hattar) där hon tillverkar hattar enligt klassiskt hantverksmanér. Återkommande familjesituation: Karin diskar gärna, om hon slipper handla och laga mat.

Kim Johansson PROJEKTIONER
Bildkonstnär, född i Halmstad, utbildad vid Konstakademiet i Trondheim och Akademin Valand i Göteborg. Hans installationer och performance involverar teckning, skulptur och projicerad animation, senast visade på Stockholms konserthus, Västerbottens museum och Pasaj Independent Art Space i Istanbul. Familjen är första gången han samarbetar med New Opera CO. Hemma uppskattar Kim om alla torkar upp sina brödsmlur efter sig.

Lisen Rylander Löve SÅNG, SAXOFON, BASKLARINETT, ELEKTRONIK
Internationellt etablerad musiker och kompositör från Göteborg, verksam inom jazz, elektronika och ljudkonst. Utgjorde ena halvan av Midaircondo som fick stor uppmärksamhet både i Sverige och utomlands. Jobbar nu på nytt soloprojekt, samt spelar i olika konstellationer, som egna jazzkvartetten The Splendor. Lisen har tidigare medverkat i New Opera CO:s

Uppvind. Återkommande familjesituation: sjunger godnattvisor för barnen.

Eric Rusch SÅNG

Skådespelare från Göteborg, utbildad vid Wendelsbergs teater & skolscen. Har mest sysslat med barn- och familjeteater, inte bara som skådespelare utan även som manusförfattare och regissör, bland annat på Astrid Lindgrens Värld i Vimmerby. Eric gör nu sin första produktion med NewOpera CO. Agerar även återkommande klätterställning åt äventyrliga systerdottrar.

Niklas Rydén MUSIK, LIBRETTO, PIANO, ELEKTRONIK OCH SÅNG

Kompositör och konstnärlig ledare för scenen Atalante. Startade NewOpera CO 2006. Niklas arbetar i sitt konstnärskap även med text och film. Han har samarbetat nära flera koreografer och konstnärer under åren. Niklas Rydén undervisar på högskolor och konstutbildningar och anlitas regelbundet som expert på kulturpolitiska frågor.

Anne Södergren RÖSTCOACH

Undervisar i scenisk gestaltning, inriktning sång, på Högskolan för scen och musik. Frilansat som sångerska i olika sammanhang och inom olika genrer. Senaste projekt hon arbetade med var föreställningen På väg som blev nominerad som "årets magi" på Scenkonstgalan 2015. Anne har en stor kärlek till Atalante som scen och

tycker det är ett privilegium att få arbeta med NewOpera CO. Är singel och kallar sig ibland för "Familjen Anne".

Viktor Wendin LJUS

Utbildad på Dramatiska Institutet. Har tidigare arbetat med NewOpera CO i Uppvind, Cirkus, och Sånglösa. I höst även aktuell i samarbeten med Carmen Olsson och Eva Ingemarsson. Viktor är också belysningsmästare på scenen Atalante i Göteborg sedan 2003 och en del av dess konstnärliga råd. Är även drivande när det gäller planering av veckomatsedel.

Karin Wiberg VIOLIN, SÅNG, ELEKTRONIK

Norrbottenfödd violinist med uppdrag i orkestrar som Jönköpings Sinfonietta och Dalasinfoniettan samt med ensembler som tangotrion Vråk och samtidsmusikduon Stensöta. Verkar sceniskt, med musik- och ljudskapande i samarbete med olika konstnärer, bland annat i Trio Phantasm och Front Window Theatre. Tidigare medverkat i NewOpera CO:s Cirkus och Sånglösa. Karin har de sista 10 åren bott i minikollektiv.

Possibilitas PRODUKTION

Ett familjärt produktionsbolag med kontor i Majorna och känsla för stora och små uppdrag. Possibilitas producerar och marknadsför artister, teatergrupper och andra konstnärliga projekt. Drivs av Vanessa Labañino, Monika Wade och Jörgen Wade.

I samproduktion med **Atalante**

Tack till...

Lena Fridell, Lisa Lindén, Johanna Larsson, Sara Ahlberg, Johan Örfjelt, My Engström Renman, Laszlo Bozsodi, Birgitta Rydén, Anna Bergström, Alice Engström, Sofia My Fryklund, Susanna Martelin, Grith Fjeldmose, Gösta Zackrisson, Rebecca Ekberg, Linda Andersson och alla andra som bidragit med berättelser och inspiration.

Med stöd från Statens Kulturråd, Västra Götalandsregionen, Göteborgs Stad Kultur, Dramatikerförbundet och Konstnärsnämnden.

NewOpera CO

samtida musikdramatik med vardagligt tilltal

newopera.se 2016